

7.5.2021, Lappeenranta

LrPS ry:n työryhmä:

Topiantti Äikäs, LrPS:n kommodori (040 716 4188, topiantti.aikas@lrps.fi)

Antti Ryytänen, LrPS:n varakommodori

Timo Nurmi, LrPS:n Kiinteistöjaoston pj.

LrPS ry:n huomioita Lappeenrannan kaupungin Meijän City -kehittämissuunnitelman luonnokseen, kohdentuen erityisesti seuraaviin Kehittämiskortteihin:

- Sataman suora (K16)
- Linnoitusniemi ja Rapasaari (K15)
- Pallonlahti (K21)

Satamatoiminnot, talvisäilytysalueet ja satama-alueen toiminnallisuuden kehittäminen

1) Nykytilanteen tarkastelu

Satama-alue, Myllysaaresta Pallonlahdelle ulottuva maisemakokonaisuus, on keskeinen osa lappeenrantalaista maisemaidentiteettiä. Siihen kuuluvat oleellisesti laivat, purjeveneet ja moottorialukset. Lappeenrannan satama-alue on suosittu vierailupaikka muualta tulevien veneilijöiden keskuudessa ja voidaan sanoa, että ilmapiiriltään ja tunnelmaltaan paikka on ainutlaatuinen Saimaan alueella.

Paikallisten purjehtijoiden ja veneilijöiden kannalta satama on palvellut niin laituri- ja kuin talvisäilytyspaikkana aina niin kauan kuin Lappeenrannassa on asuttu. Aktiivinen veneilyharrastus on käynnistynyt Lappeenrannassa 1950-luvun alussa ja Pursiseura on perustettu vuonna 1952. Moottoriveneseura on perustettu vuonna 1965. Näiden seurojen parissa on ollut tuhansia lappeenrantalaisia tavallisia kuntalaisia, veneilijöitä ja luontoihmisiä. Veneet ovat aina kuuluneet kiinteästi Lappeenrannan satamamaisemaan -- niin kesällä kuin talvella.

Nykyisessä satamassa on määrättyjä vahvuuksia. Ajatellen veneiden huoltoa ja varustelua telakointin sijainti lähellä Pursiseuran kaupunkitukikohtaa on tärkeä asia. Seura on investoinut 15 vuotta sitten suuren summan rahaa ja valtavan määrän vapaaehtoistyötä paikkaan, satamaan, jossa veneiden kuuluukin olla. Myös muut nykyiset palvelut ovat varsin hyvällä tasolla: polttoaineenjakele jätevesien tyhjennys, mastonosturi ja muut palvelut vastaavat hyvin toimivan vieras- ja kotisataman tarpeita.

Nykyiset pysäköintialueet lähellä laitureita ja telakointialuetta vähentävät veneväen tarpeetonta autoliikennettä satama-alueella. Vaikka satama-alue voisi olla paremmin

jäsennelty, niin nykyiset pysäköintijärjestelyt ovat toimivat – enintään aivan ruuhkaisimpina heinäkuun päivinä satamassa on tungosta.

Talvisäilytyksen osalta voidaan myös todeta, että nykyisellään satamassa veneitä ei ole tarve siirrellä pitkä matkoja nostopaikalta telakointipaikalle. Erityisesti raskaampien, noin 10 tn painavat (ja painavammat) alukset voidaan nostaa suoraan vedestä telakointipaikalle. (Lappeenrannan seudulla on vain yksi autonosturi, jolla nämä nostotyöt onnistuvat.) Myös talvisäilytysalueen perin vaatimattomat olosuhteet (hiekkakenttä, omatoiminen veneiden peittely ja muut työt) ovat pitäneet talvitelakoinnin kustannukset verrattain edullisina.

Satamassa on nykytilanteessa havaittavissa myös puutteita ja ongelmia. Erityisesti isojen alusten nostokaluston kulkuväylät ja toiminta-alueet ovat ahtaita. Alueella ei ole selkeää jäsentelyä siitä, missä on veneiden alue ja missä kulkuväylät ovat. Myös mastonosturin toimivuudessa on niin rakenteellisia kuin ajoittain toiminnallisia vikoja. Nosturilla ei käytännössä voi operoida isompien veneiden mastojen kanssa lainkaan. Myös mastojen säilytykseen tarkoitettuja mastohyllyjä on liian vähän, ja monet joutuvat pitämään mastoa veneen yläpuolella tai jopa vierellä.

Kaikkiaan alueen turvallisuuteen ja ympäristötekijöihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Alueen läpi ajellaan autolla "maisema-ajoa", jalankulkijoiden liikkumista ei ole mitenkään rajoitettu alueella, joka käytännössä rinnastuu telakka- tai työmaa-alueeksi. Veneiden pohjien peseminen, kunnostaminen ja maalaaminen tapahtuu käytännössä ilman mitään luonnon ja maaperän suojaamista.

Hiekkalinnan hiekasta osa löytää talven aikana tiensä veneiden kannelle, sisään ja purjehdusvälineisiin (vinssit, köysilukot, plokkit ja vastaavat). Muutenkin hiekka-alue ei ole optimaalisin toiminnalle, jossa käsitellään purjeita, köysiä, maaleja, lakkoja ja kiillotusvahvoja. Myös se, että kaupungin satama-alueelle ei ole edes vuosien saatossa asettunut telakointiin liittyvää yritystoimintaa on toiminnallinen puute. Kaupallisia satamia ja telakointipalveluja (esim. hallisäilytystä) tarjoavia yrityksiä on muualla Lappeenrannassa, mutta niiden resurssit eivät mitenkään riitä kattamaan kaikkien veneiden talvisäilytystä.

Kaiken kaikkiaan voidaan sanoa, että satama-alue, Satamatien varsi, laiturialueet ja talviaalueilla telakoitavat veneet ovat tärkeä osa Lappeenrannan urbaania maisemaa, jossa yhdistyy niin kaupunkimme historia, paikallinen kulttuuri sekä monimuotoinen ja vaihteleva kaupunkikuva.

2) Yleisiä huomioita Meijän City -suunnitelmaluonnoksesta koskien veneiden säilytystä satamassa

LrPS suhtautuu myönteisesti satama-alueen kehittämiseen. Jatkosuunnittelussa on kuitenkin huomioitava, että veneiden talvisäilytysalueet ovat edelleen satamassa. Telakointialueita

voitaisiin jäsenellä paremmin, jotta uudet toiminnot ja veneet mahtuvat jatkossakin satamaan.

Talvikaudella 2020–2021 sataman alueella on ollut 159 venettä. Jakauma: 86 purjevenettä, 56 uppoumarunkoista moottorivenettä ja 18 isoa, 10–25 tn painavaa isoa alusta (tilanne: 24.4.2021).

Kesäajan osalta on huomattava, että pysäköintialueiden riittävyys oli turvattava; toisaalta veneilijät ymmärtävät, että pidempiaikainen auton säilytyspaikka voi löytyä myös hieman kauempaa, kuin aivan laiturin vierestä.

Satamatoimintojen kannalta on syytä tunnistaa, että veneitä on hyvin erilaisia ja niiden huolto- ja palvelutarpeet vaihtelevat. Saimaan kanavan sulkua ollaan lähivuosina pidentämässä. Se mahdollistaa pian yli 80 metriä pitkien matkustajalaivojen saapumisen Saimaalle. Onko Meijän City -pohdintoissa huomioitu, että Lappeenrannan satamaan tulisi laituritilaa uusille, uuden teknologian ja suunnitteluideologian mukaisille matkustaja-aluksille?

Vapaa-ajan veneiden kokohaitari on laaja: helpommin vene kulkee omalla trailerilla veteen ja ylös vedestä ja talvisäilytykseen muualle (kaupungin rakennusmääräysten mukaan tietyn kokoisia traileriveneitä voi säilyttää vaikka omalla pihalla). Viime vuosina eniten myyty veneluokka on juuri trailerikuljetuksilla liikkuvat ”day-cruiser” -tyyppiset pienveneet.

Toisaalta purjeveneiden koot ovat suurentumassa. Se antaa vaatimuksia laitureille, syväyksille, kiinnityspaikoille, septi- ja tankkauspalveluille (polttoaineet, vesihuolto, maasähkö) sekä erityisesti talvisäilytykselle. Tässä mielessä sataman maa-alueiden kantavuuksiin ja rakennekerrokseen tulisi jatkorakentamisessa kiinnittää erityistä huomiota: nyt satamassa on alueita, joille iso autonosturi ei voi liikkua.

Sataman suora (K16)

Veneilyn kannalta alue erottuu lähinnä talvisäilytysalueresurssina. Mikäli Saimaan Kanavan laajennus tuo isompia matkustaja-aluksia satamaan, on todennäköistä, että laivalaituria on jatkettava Sataman suoran alueelle. Talvipaikkana alueen parempi jäsentäminen on aiheellista ja paremmalla viher- ja pysäköintialueiden järjestämisellä alueen tilatehokkuutta voidaan parantaa. Myös tarpeellisten maisemallisten kiintopisteiden toteuttaminen on tarpeellista ko. alueelle.

Linnoitusniemi ja Rapasaari (K15)

Tässä muistiossa (ja aiemmissa seuran ja kaupungin edustajien välisissä keskusteluissa) on käsitelty laajemmin Linnoitusniemen tilannetta. Suurin huomio kiinnittyy siihen, että mahdollisen saunamaailman alta katoa 65 veneen talvisäilytyspaikat. Myös alueen muuhun

toimivuuteen (raskasliikenne, veneiden siirtely, nosto- ja laskupaikat jne.) tulee edelleen huomioida asemakaavaa laadittaessa.

Rapasaaren osalta on todettava, että kesällä 2021 valmistuvan uuden Rapasaaren laiturialueen toimiminen isojen (10–30 tn) alusten talvipaikkana on syytä tutkia huolellisesti.

Pallonlahti (K21)

Oli lievä pettymys, että Pallonlahtea ei ole suunnittelussa huomioitu esim. uppoumarunkoisten (syväys n. 1 m) moottoriveneiden talvisäilytysalueena. Ehkä tätä asiaa voidaan vielä tutkia suunnitelman edetessä.

3) SWOT-tarkastelu veneilytoimintojen kannalta

Vahvuudet

- Satamaan syntyy uutta, lisää ihmisiä liikkuu satamassa.
- Aktiivisuus tukee myös LrPS:n kaupunkitukikohta Wilmanrannan menestymistä jatkossa.
- Nykyinen veneiden nosto- ja laskulaituri (betoniplatta) on kantavuudeltaan riittävä ja alueen mastonosturi palvelee osaa purjeverneistä.

Heikkoudet

- Huhtikuun lopulla julkisuudessa esitetyissä suunnitelmissa ei oteta kantaa talvisäilytykseen Linnoitusniemellä, Sataman suoralla tai Pallonlahdella. (Asia on korjaantunut: ti 4.5. pidetyssä yleisö-Teams -tilaisuudessa asemakaava-arkkitehti Matti Veijovuori esitteli tilaohjelman veneiden talvisäilytysalueiden muutoksista, joita suunnitelma toteutuessaan toisi.)
- Talvisäilytyspaikkoja katoaisi suunnitelman myötä ”Sauna-alueelta” ja venelaskulaiturin ja bensa-aseman väliseltä alueelta. Yhteensä vähenemä on 65 talvisäilytyspaikkaa – se on yli kolmannes siitä resurssista, joka alueella nyt on.

Mahdollisuudet

- Paremmalla, tehokkaammalla ja informatiivisemmalla suunnittelulla talvipaikkoja on mahdollisuus tiivistää koko sataman alueella (pl. Sotakorvauslaituri, jossa tilatehokkuus on jo nyt hyvällä tasolla).
- Alueiden infran rakentamisen myötä Lpr:lla on mahdollisuus toteuttaa uusi, ympäristönäkökulmat huomioivaa satama- ja venehuoltoalueiden rakentamista, ja samalla olla esimerkkinä muille Saimaan alueen satamille.
- Erityisesti koko satama-alueen asfalttipinnoitus tekee alueesta huomattavasti toimivamman niin kävelijöille, kulkijoille ja veneväelle.
- Samalla voitaisiin edelleen kehittää mastonosturia toimivammaksi ja sen käyttöturvallisuutta voitaisiin parantaa.

Uhkat

- Mikäli talvipaikkoja ei pystytä turvaamaan (eli lisäämään muualla sataman ydinalueilla), niin veneväki saattaa nousta ikävään vastarintaan koko satama-alueen kehittämishanketta vastaan. LrPS ei toivo tilannetta, jossa kaupungin elinvoiman kannalta tärkeään kehittämishankkeeseen suhtaudutaan kielteisesti.
- Mikäli veneilijöiden kantoja ei huomioida riittävästi, on uhkana, että yksittäiset kuntalaiset voivat valittaa asemakaavasta ja se pitkittää tärkeiden hankkeiden läpimenoa usealla vuodella.

4) Veneilytoimintojen kannalta oleellista huomioida

4.1) Kesäkäyttö

Normaalien laituripaikkojen sekä kylkikiinnityspaikkojen lukumäärä ei saisi pienentyä asemakaavamuutoksen myötä. Veneet ja laivat kuuluvat elimellisesti Lappeenrannan sataman urbaaniin maisemaan. Laivat, veneet ja satamatoiminnot ovat tärkeä osa Linnoitusniemen alueen identiteettiä sekä henkistä ilmapiiriä.

Autojen (pidempiaikainen) pysäköinti tulisi järjestää paikkafiksusti: nyt Linnoitusniemen alueella on varsin villi tapa jättää autoja eri alueille. Myös huoltoliikenteen järjestäminen tulisi miettiä huolellisesti. Myös alueen kevyenliikenteen väylien turvallisuutta tulisi tarkastella suhteessa veneiden kuljetukseen ja liikutteluun satama-alueella. Erityisesti tämä koskee kevät- ja syysaikoja, mutta myös kesällä.

4.2) Talviaika

Vaikka asemakaavan valmistelu on käynnissä ja alueen asemakaavamuutos edistyy, niin voidaan nähdä, että aivan heti alueen jatkorakentaminen ei ole ajankohtaista. Näin ollen jo nykyisiä liikennejärjestelyjä tulisi parantaa esim. niin, että satama-alueella kiellettäisiin liikennemerkkein turha ajelu veneiden talvisäilytysalueella.

Jalankulkijoita tulisi myös ohjata pois välittömästi veneiden telakointialueelta, joka käytännössä on työmaa-aluetta. Alueella on turvallisuuden riskitekijöitä. Syys- ja kevätkaudella veneitä nostetaan, liikutellaan ja siirrellään satamassa isoilla autonostureilla, kuoma-autoilla ja traktoreilla. Tälle toiminnolle ja liikenteelle tulisi varata mahdollisimman turvalliset olosuhteet eristämällä muu autoliikenne ja jalankulkuliikenne pois telakka-alueelta.

Lisäksi uudessa suunnitelmassa on varattava riittävä alue yhdistelmäajoneuvojen liikkumiselle betoniplatten ja veneluiskan alueella. Tämä tarkoittaa, että mahdollista saunamaailman tontin sijoittelua on tutkittava raskaan liikenteen liikkumisen suhteen.

5) Saunamaailman sijainti

LrPS ei lähde arvioimaan potentiaalisten saunamaailmayrittäjien kantoja parhaasta saunamaailman sijainnista. Sen seura voi tuoda esille, että saunamaailman asiakkaille voisi ehkä olla kiinnostavampaa katsella Linnoituksen silhuettia vasten laskevaa aurinkoa. Myös iltavalaistuksessa ja talvella Linnoitus näyttää esim. Myllysaaren suunnalta katsottua todella hienolta.

6) Mitä hyvältä veneiden koti- ja vierassatamalta vaaditaan

Tähän osioon olemme kirjanneet muutamia keskeisiä näkökulmia, joita hyvältä ja toimivalta venesatamalta vaaditaan:

- Isojen veneiden (10–30 tn) turvalliset ja toimivat nosto- ja säilytyspaikat.
- Nostokaluston koon, kulkureittien ja toimintaedellytysten huomioiminen.
- Telakka-, maalaituri- ja tiealueiden kantavuuden vaatimukset.
- Alueen telakointikartan ja -järjestyksen laatiminen ja välittäminen sekä verkkoon että fyysisesti alueelle.
- Valvonta: talviaikana koskien ilkivaltaa, säävahinkoja jne.
- Nostettujen veneiden pesupaikat, jossa huomioidaan pohjasta irtoavien maalijäämien, kasvuston ja muiden bioperäisten ainesten erottelu ja estetään niiden kulkeutumisen takaisin vesistöön.
- Riittävä määrä mastohyllyjä mastojen ja puomien turvalliseen säilytykseen.
- Jätehuollon asianmukainen järjestäminen (huom.: EU:n uusi satamien jätedirektiivin mukainen toiminta): pilssi- ja septityhjennykset, ongelmajätteet, lajittelupisteet kuntoon.
- Paloturvallisuudesta huolehtiminen: veneet olisi syytä saada noin 600-800 m² alueen "venekortteleihin", joiden välillä 6-8 metrin palokujat.
- Riittävät vesi- ja sähköpisteet koko talvisäilytysalueelle ilman, että rannassa on satoja metrejä jatkojohtovirityksiä.
- Asiallinen huoltorakennus, joka on tarkoitettu kaikille veneilijöille ja veneitä kunnostaville harrastajille. Wilmanranta tarjoaa tiettyjä huoltotiloja LrPS:n jäsenille.

Erittäin hyvää ja suunnitelmaluonnoksen jatkokehittelyyn liittyvää lukemista on saatavilla näistä linkeistä:

[Espoon kaupunki: Veneiden talvisäilytyksen kokonaistarkastelu](#)

[Helsingin kaupunki: Veneiden talvisäilytys Helsingissä](#)

7) Muuta

Vaikka pursiseuran piirissä ymmärretään hyvin se, että satamatoiminnot ja vaikkapa talvisäilytyspaikkojen järjestäminen veneilijöille ei ole enää kuntien ydintehtävää, niin Lappeenrannan eduksi on se, että kaupunki huomioi riittävällä tavalla elinvoimaisen satamaympäristön kehittämisen kaikille käyttäjäryhmille.

Satamassa kuuluu olla tilaa liiketoimintaperustaiselle yrittämiselle sekä harrastuspohjaiselle veneilyn edistämiseksi. Purjeveneet, moottoriveneet, laivat ja satamatoiminta yleensäkin ovat keskeinen osa lappeenrantalaista identiteettiä, jolla on tärkeä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden takaajana.

Lappeenrannan satama-alue on luonteeltaan ns. kaupunkiranta, jossa on monenlaista toimintaa: jäätelökioskeja, veneitä, huoltohommia tekeviä "vanhempia asiantuntijoita", perheveneilijöitä ja huikeista maisemista nauttivia kulkijoita.

LrPS näkee mahdollisen Saunamaailmatoiminnan potentiaalisena yhteistyökumppanina.

Mieluummin purjehdin!

* * *